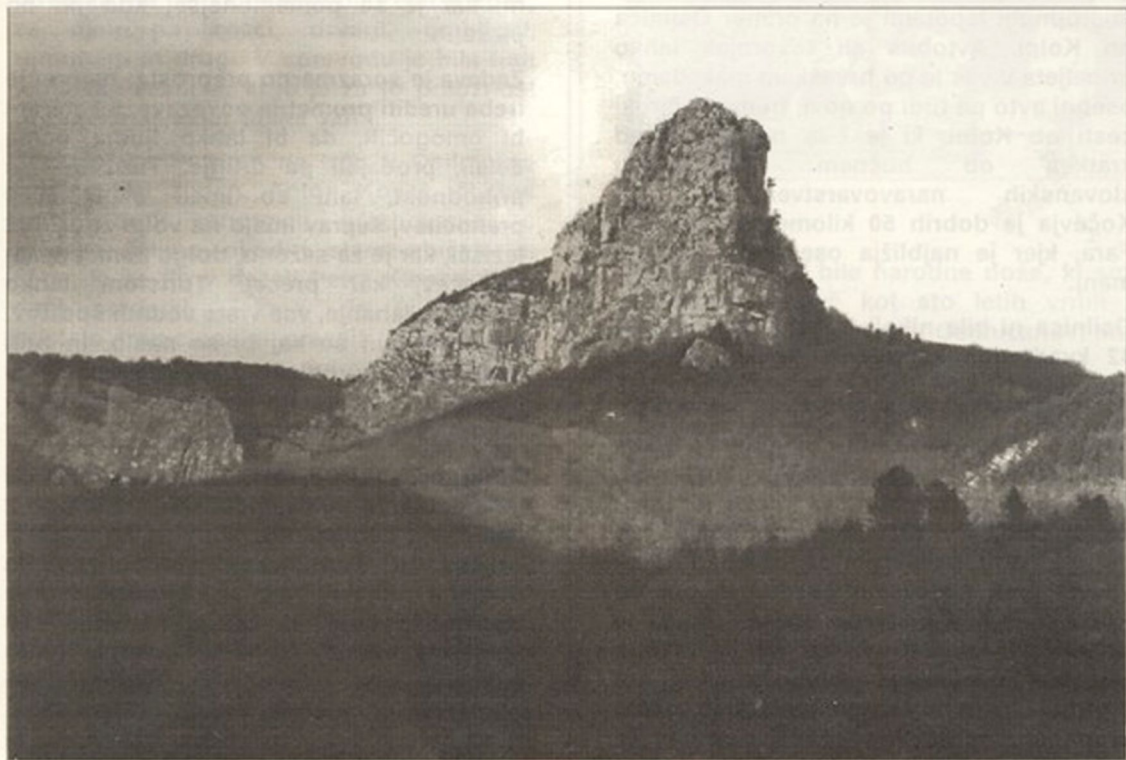

OSILNIŠKA DOLINA

8
Številka 7, november 1996

Nasilje nad ljudmi

Letos poleti je bil v Gospodarskem vestniku, časopisu z resno gospodarsko vsebino, objavljen članek Ilije Bregarja pod gornjim naslovom, ki si zaradi svoje vsebine zaslužili objavo v našem časopisu v celoti.

Lepe stvari so običajno (pred)drage ali pa preprosto nedostopne. Med takimi težko dostopnimi lepotami je na primer Osilnica ob Kolpi. Avtobus ali tovornjak lahko pripeljeta v vas le po hrvaškem makedamu, osebni avto pa tudi po novi, tri metre široki cesti ob Kolpi, ki je bila narejena pred kratkim ob bučnem protestiranju slovenskih naravovarstvenikov. Do Kočevja je dobrih 50 kilometrov, do vasi Fara, kjer je najbližja osemletka, pa pol manj.

Osilnica ni bila nikoli bogata, toda na teh 42 kvadratnih kilometrih, kolikor jih ima osilniška občina danes, je preživljala več kot tisoč duš. Imeli so nekaj lesnih obratov, kmetijsko zadrugo, ljudje so hodili na delo po hišah, hausirje so jih imenovali. popravljali so ure, brusili nože in žage, krpali čevlje, v Slavonijo in Francijo so hodili drvarit, predvsem pa so lahko hodili v svet prek kočevskih gozdov in pot do Kočevja je bila bistveno krajša - dolga le dobrih 30 kilometrov. Ko se je zavoljo zaprtja kočevskega območja ta pot pretrgala, je osilniško gospodarstvo začelo propadati, število prebivalcev pa zmanjševati. Osilnica je bila občina do leta 1958, potem je postala le krajevna skupnost kočevske. Od lani je spet občina s 394 prebivalci, od katerih je kar 30 odstotkov starih več kot 70 let in kot kaže, jih bo kmalu manj kot 200! Osilnica je danes zanesljivo edina slovenska občina, ki ima več hišnih števil kot prebivalcev.

Obstoj tega predela je odvisen najprej in predvsem od komunikacij - dobiti mora čimkrajšo povezavo s Kočevjem! Pravzaprav je vse že dogovorjeno, država je že rezervirala denar za cesto do Kočevske Reke, toda kaj, ko pa naravovarstveniki gradnje na odseku Čačiči - Dragarji ne dovolijo! Govorijo o nasilju nad naravo, ker pa so komunikacije za Osilničane stvar preživetja, je njihovo

stališče v tem primeru pravzaprav nasilje nad ljudmi!

Osilničani veliko pričakujejo tudi od projekta CRPOV, čeprav za zdaj od njega nimajo še nobenih koristi. Na voljo imajo kakih 10 odstotkov kmetijske zemlje, ki pa se žal zarašča. Pričakovanja, da jim bo kdo pomagal z nasveti (in z denarjem), s čim naj se ukvarjajo in kako, da bi tudi ta 25 kilometrov dolg obmejni pas s Hrvaško ostal poseljen, se jim bodo, kot kaže, že v tretje sfizila. Oblast pač zahteva programe, nič pa je ne zanima, kdo naj bi jih naredil in, kar je še pomembnejše, kdo jih bo plačal.

Zadeva je sorazmerno preprosta: najprej je treba urediti prometne povezave, s katerimi bi omogočili, da bi lahko ljudje doma delali, prodajali pa drugje. Turizem ima prihodnost, lani so imeli okoli 5000 prenočitev, čeprav imajo na voljo zgolj 102 ležišči, kar je za sezono, dolgo komaj nekaj mesecev, kar precej. Turistom lahko ponudijo jahanje, vse vrste vodnih športov, pa ribolov in še kaj bi se našlo. In tudi nedokončan objekt z načrtovanimi 20 ležišči in restavracijo ter možnostjo, da bi uredili vsaj štiri kampinge.

Še ta mesec bo Sklad za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti (ki razpolaga z denarjem, dobljenim iz kupnine na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij) objavil razpis za dodeljevanje ugodnih posojil, za kar je na voljo 750 milijonov tolarjev. toda ta posojila bodo temeljila na določenih demografsko ogroženih območjih, ki veljajo od leta 1991. Nova opredelitev je namreč stvar zakona, ki ga še ni, ker je še zmeraj v obravnavi.

Vse, kar se dogaja v tej naši ljubi državi, gre spričo dosedanjih dogodkov Osilničanom bolj malo na roko. Žal, čeprav bi bilo za razvozlanje tega vozla morda že dovolj to, da bi odločajoči dejavniki in naravovarstveniki ta predel Slovenije gledali bolj z očmi ljudi, ki tam živijo, in manj na medvede, ki živijo v gozdovih (in tudi grmadah) na poti do Osilnice!

Samo tu je naš dom, tu smo doma

Na Petruvu, največji praznik v deželi Petra Klepca, se je v zgornjekolpski dolini zbralo kar precejšnje število obiskovalcev.

Predstavili smo jim stare šege in običaje, ki so se marsikje že pozabili. Kar dolga je bila povorka, na čelu katere je bil Peter Klepec, za njim pa kosci, drvarji, grabljarji, urmoharji in drugi. V sprevodu je bila tudi osilniška zastava, ki jo je za to priložnost pripravil naš kipar Stane Jarm.

Zbranim na Petruvo na trgu v Osilnici je spregovoril župan, Anton Kovač. "Letos smo drugič pripravili praznovanje, s katerim želimo obuditi stare običaje in šege, ki so jih v deželi Petra Klepca gojili naši predniki. Želimo, da bi Petruvo postalo tradicionalni praznik in bi z njim vsako leto živela vsa dolina in vsi njeni prebivalci.

Pred dobrima dvema letoma, ko smo ustanavljali samostojno občino, smo si za cilj zastavili oživiti naše kraje, ki so bili v preteklosti, delno pa tudi še danes, iz različnih vzrokov, zapostavljeni. Nekaj težav nam je v teh dveh letih že uspelo rešiti, nekatere pa upamo in verjamemo, bomo s skupnimi močmi rešili v prihodnosti."

Župan je poudaril, da je najpomembnejša naloga vzpostavitev cestne povezave z osrčjem Slovenije, omenil potek del pri elektrifikaciji doline in ureditvi kanalizacije v Osilnici, postopoma pa tudi v drugih krajih občine.

"Ob ustanovitvi občine smo si zadali za cilj tudi oživitev gospodarske in turistične dejavnosti," je nadaljeval Anton Kovač. "Ohraniti želimo obstoječa delovna mesta, iščemo možnosti samozaposlitve občanov, predvsem pa želimo razvijati turizem, za katerega imamo v naši lepi osilniški dolini številne možnosti. Na kulturnem področju smo si zastavili ambiciozen cilj, postaviti v Osilnici galerijo našega umetnika, rojaka Staneta Jarma.

Številni so problemi, s katerimi se spopadamo vsak dan, vendar smo optimisti. Vztrajamo na tej zemlji, v deželi Petra Klepca, kot so vztrajali stoletja in

stoletja naši predniki. Na zemlji, ki nam je dala obilo lepote, malo bogastva, na kateri se znajo pridni in marljivi ljudje spoprijeti z življenjem. Samo tu je naš dom in tu smo doma."

Paša za oči so bile narodne noše, ki smo jih letos po več kot sto letih vrnili iz pozabe. Obleklo jih je pet Osilničanov, med njimi tudi župan in županja.

Prireditev, ki smo jo letos pripravili drugič, je izredno uspela, saj so jo kot kaže, prebivalci »vzeli za svojo«, in se je udeležili skoraj vsi. Med obiskovalci je bilo tudi nekaj vidnih gostov, med njimi slovenski veleposlanik na Hrvaškem, Matija Malešič.

Krst na Petruvu

Na dan Sv. Peta in Pavla je bil v osilniški cerkvi krščen mali Matej iz Križmanov. Ta lep dogodek je dal prazniku v naši dolini še posebno obeležje.

Nova Osilničanka

Staršema Mileni in Marjanu Kovaču s Sel se je pred tedni rodila deklica, Nika. Naši najmlajši osilničanki želimo vse dobro v življenju, staršema pa pristrčno čestitamo.

DAN, KI OBETA !

17. avgusta 1996 se je v Osilniški dolini dobesedno dogodil dan, ki obeta. Iz naslova veje optimizem, ki se je tega dne pokazal kot popolnoma upravičen, saj se je staro in mlado iz doline, od Mirtovičev do Sel, s Čačiča, iz Belice, pa tudi s Hrvatskega in Turkov in še od kod združilo v eno in se udeležilo več slovesnosti, ki so bile organizirane za ta dan. Razveseljivo je tudi, da ni bilo med njimi malo tistih, ki so potomci staršev, rojenih v dolini, ki so zaradi različnih - predvsem ekonomskih razlogov - dolino zapustili, ni pa tudi malo tistih, ki so v dolino enkrat prišli na obisk, jo vzljubili in od takrat z njo živijo.

Še posebno razveseljivo in pomembno za prihodnost doline pa je, da je bilo ves dan slišati mnogo otroških glasov, ki so željo in optimizem starejših po oživitvi doline še stopnjevali, istočasno pa nas prepričevali, da smo na pravi poti.

In kaj se je tega dne tako pomembnega dogajalo?

Helikopter Peter Klepec

Najprej sta na trati v bližini Kolpe pod Ribjekom pristala dva helikopterja Slovenske vojske, katerih boke je krasil zanimiv grb, še zanimivejše pa je bilo ime izpisano poleg grba - Peter Klepec. V dolino svoje mladosti je Peter Klepec tega dne dobesedno

Županu je predstavnik Slovenske vojske predal maketo helikopterja Peter Klepec.

priletel z neba in mirno čakal na krst.

Poleg njega so na svečani obred čakali tudi premnogi prebivalci doline, o katerih je že bilo govora, v njihovi družbi pa so se pojavili tudi častni gosti iz občine Kranjska Gora in predstavniki Ministrstva za obrambo ter Slovenske vojske in še marsikdo.

Po intonaciji državne himne, ki ji je še posebno slovesno noto dajala postrojena častna enota vojske, sta župan občine Osilnica Anton Kovač in državni sekretar v Ministrstvu za obrambo Bojan Šuligoj izrekla vsak nekaj pozdravnih besed, pojasnila vzrok za odločitev o imenovanju helikopterja Slovenske vojske z imenom našega narodnega junaka. Župan v svojem govoru seveda ni pozabil prisotnih seznaniti tudi z dosedanjimi uspehi občinskega vodstva in z načrti za prihodnji razvoj občine. Po slavnostnih govorih je župan iz rok predstavnikov vojske prevzel prekrasno maketo helikopterja, piloti pa iz rok državnega sekretarja, simbolično, ključke helikopterja, katerega nos je potem župan poškrpil s penečim vinom in mu s tem podelil ime Peter Klepec ter mu istočano zaželel srečen let po modrinah slovenskega neba, svoj blagoslov pa je dodal še župnik, ki mu je bil to prvi javni nastop v dolini pred tako množico. Po obredu krsta je izkušen pilot Slovenske vojske prisotnim pokazal nekaj zmogljivosti helikopterja, župan, mati županja in župnik pa so se odpeljali na ogled občine iz zraka. Po povratku so svoje občutke, predvsem pogled na Loško steno iz zraka, opisovali kot nekaj neverjetnega, enkratnega in nepozabnega, kar jim tudi verjamem, ker mi let s helikopterjem ni tuj in poznam občutke ob prekrasnem pogledu na zemljo iz zračne perspektive.

Lovski dom v Ribjeku

Za širšo razlago občutkov v tem trenutku že ni bilo več časa, saj se je množica obiskovalcev že selila preko ceste pred lovski dom v Ribjeku, ki so ga prizadevni člani lovske družine ob mnogih delovnih akcijah uredili v prekrasno zgradbo, ki bo nedvomno služila njihovem druženju, menim pa, da tudi občani ne bodo ostali prikrajšani za njegovo uporabo. Pozabiti ne smem, da so dom in okolico še posebno s ponosom in zanosom urejali ob 50-letnici ustanovitve Lovske družine Osilnica, tokrat pa je nastopil trenutek svečanega odprtja.

Po uvodnih govorih starešine družine Staneta Ferbežarja ter župana občine Osilnica, ki sta bila opravljena pred svečanim postrojem članov družine, in svečani podelitvi priznanj najstarejšim in najzaslužnejšim članom družine, je nastarejši član družine prerezal svečani trak pred vrati doma in s tem vsem oznanil, da ga daje v uporabo. Prisotnim je za nekaj trenutkov napetost povečal še župnik, ki je opravil blagoslov doma od zunaj in znotraj, nato pa smo udeleženci lahko vstopili v prelepe prostore lovskega doma. Posebno smo bili vsi presenečeni, pa tudi zadovoljni na dejstvom, da so se prizadevni lovci potrudili in nam z zbirko starih fotografij, živalskih trofej in končno tudi z lastno razlago pričarali del svoje dolgoletne dejavnosti. Ob ogledu razstave ni bil redk primer, ko se je tudi sam član "zelene bratovščine" začudil nad katero od fotografij, češ: "Poglej, prijatelj, po uplenu tega merjasca so me slikali, da niti sam nisem vedel kdaj, jaz pa slike nimam." In to je bila lepa priložnost, da jo bo seveda dobil. Nemalo je bilo tudi dilem o tem, kako se katera od razstavljenih živali imenuje, vendar so prijazni lovci s strokovnimi pojasnili vse odpravili.

Na lepo urejenem platoju pred domom so goste ob izhodu že čakale klopi in mize in vabile na zabavo s plesom, ki bi morala po predvidevanjih nekaterih trajati dolgo v noč.

Cerkev Sv. Egidija

Vendar pa, dragi prijatelji in znanci, ni še bilo časa za počitek. Morali smo opraviti še eno slovesnost - posvetitev cerkve. Verjetno ste že ugotovili, da se je vsa množica občanov in ostalih obiskovalcev premaknila nekaj sto metrov nižje proti cerkvi Sv. Egidija, katere obnova je bila v letošnjem letu zaključena. Vsi smo si najprej z velikim zanimanjem ogledali zunanost cerkvice, ki so jo v njeni lepoti še dopolnjevale mnogoštevilne sončnice na bližnji njivi in Loška stena v ozadju, ogled pa smo nadaljevali v notranjosti, ki je res prekrasno obnovljena in urejena. Po skupinskem ogledu cerkvice sta župnika iz Fare in Osilnice udeležence povabila na skupno procesijo okrog cerkvice, nato pa k obredu - molitvi. In glej, človek enostavno ne more verjeti, kako pristen stik lahko nastane med ljudmi, še posebno, če je na trati v bližini cerkvice postavljen improviziran oltar, ki mu še posebno

lepoto daje zeleno grmovje v okolici. Kljub utrujenosti, saj so prireditve trajale že dolgo časa, so vsi udeleženci, vključno s starejšimi ženicami, s posebnim žarom sodelovali v obredu, saj so z njim ponovno dobili nekaj svojega, dobili so obnovljenega Sv. Egidija. Po končanem obredu se je vsa množica podala nazaj pred lovski dom, kjer je rajanje, po izjavah očividcev, ki so vztrajali do konca, trajalo do četrte ure naslednjega dne.

In ob koncu še nekaj, kar me bo spominjalo na ta dan za vedno; po cesti sta šli proti cerkvi Sv. Egidija dve zelo stari ženici in iz njunega razgovora sem ujel zanimiv odlomek, ko ena drugi pravi: "Poglej ali ni to lepo, ko se nas je danes tako veliko zbralo v Ribjeku. Kaj takega že strašno dolgo nisem videla v tej dolini."

Upam, da jo je slišal še kdo in da mu je bil to poziv, da v dolino, če v njej ne živi, še pride, če pa v njej živi, naj je ne zapusti.

In tudi vi, ki to prebirate, če ste prebrali do konca, pridite v dolino, če ste že v njej, pa je ne zapuščajte. Skupno pa se bomo borili, da bo življenje v njej lepše, predvsem pa lažje in sprejemljivo tudi za mlade. V tem pa seveda ni prostora raznim sporom, zameram, nagajanjem in sovraštvu, zato upam, da bodo ti iz doline kmalu izginili.

Človek, ki je iz mesta prišel v dolino, jo videl, vzljubil in živi z njo, kljub temu da ne živi v njej.

Miran Klavora

Prenovljena cerkev

V osilniški dolini so se ohranile vse cerkve iz davnine, vseh osem, in vsaka ima nekaj posebnega, značilnega.

Vse to bi bilo vredno opisati v posebnem vodniku po Osilniški dolini in seveda v zborniku, ki ga nameravamo izdati. Nekaj tega bogastva lahko že najdemo v splošnih vodnikih, toda premalo, da bi bili s tem zadovoljni.

V sam vrh naših cerkva postavljamo najstarejšo cerkev, ne samo v dolini temveč tudi na Kočevskem, cerkev sv. Egidija v Ribjeku, ki se nam je 17. avgusta slavnostno predstavila. Svečani obred, ki mu je prisostvovalo veliko obiskovalcev, je ob sodelovanju dekana, gospoda Potrebuješa, opravil novi osilniški župnik,

Prenovljena cerkev z Loško steno v ozadju. gospod Jože Brilej.

Restavriranje cerkve je bilo dolgotrajno, zadnja leta pospešeno. Že pred četrto stoletje smo v okviru "Akcijskega programa za razvoj Osilniške doline" začeli z zbiranjem samoprispevkov, da so cerkev prekrili in jo s tem zavarovali propada. Regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine je delo nadaljeval in cerkev celovito prenovil ter nam odkril lepoto, ki so jo zastrli številni beleži in preslikave. Sanacija temeljev in strehe ter restavriranje notranjosti in zunanosti je potrdil domnevo, da je cerkev za stoletje starejša, kot se je sprva domnevalo. Cerkev je bila zgrajena že v drugi polovici 16. stoletja, lopa pa je bila prizidana kasneje.

Zunanost cerkve je bogato okrašena s šivanimi robovi, poslikani okenskimi

Glavni oltar nosi letnico 1681.

špaletami, posvetilnimi križi in ostanki fresk. V celoti ohranjena pozno renesančna arhitektura je obogatena z izjemno kvalitetno zgodnje baročno opremo. Glavni oltar (v presbiteriju), datiran z letnico 1681, posvečen sv. Egidiju, sodi v skupino zlatih oltarjev. Med nje uvrščamo tudi oba stranska oltarja, ki sta posvečena sv. Barbari (levi) in sv. Antonu (desni), nastala 1697. Ob severni cerkveni steni stoji prižnica s slikami štirih evangelistov. Iz sredine 17. stoletja je tudi lesen kasetiran strop v cerkveni ladji. Ohranjena in restavrirana sta tudi slikana oltarja na slavočni steni. Da bo cerkev povsem restavrirana, je potrebno obnoviti še glavni oltar in stranski sv. Antona ter kor in dodati opremo (klopi in stoli). Lahko smo ponosni na naše prednike, ki so pripomogli k nastanku tako veličastnega kulturnega spomenika.

Jože Ožura

Maše ob ribješki cerkvi, ki jo je vodil osilniški župnik g. Jože Brilej ob sodelovanju dekana gospoda Potrebuješa, se je udeležilo veliko ljudi.

Šola ostane v Osilnici

Velik nemir je zajel osilniško občino ob začetku novega šolskega leta.

Mlada občina je dobila lani še kombiniran oddelek 3. in 4. razreda osnovne šole. Ko so odpirali oddelek, so jim namenili začasni prostor, na odru dvorane, da bi kasneje našli ustrezen prostor. Toda pristojni - šola, ministrstvo in občina - so to prelagali in šolsko leto se je izteklo. Inšpekcija je prepovedala nadaljnji pouk v tem prostoru. Letos, tik pred začetkom pouka, so starše obvestili, da bodo ta oddelek "začasno" prešolali na Faro.

V navadi je, da najbolj zainteresirani (šola) že med šolskim letom pripravi načrt za ureditev šolskih prostorov med počitnicami (beljenje, lakiranje, popravilo centralne kurjave, prezidave ipd.) Država (ministrstvo za šolstvo) je prva, ki mora zagotoviti vsem šolam, tudi še tako zakotnim podružničnim šolam, minimalne pogoje za delo (standard). Kar je nad tem (nadstandard), pa primakne občina. Pristojni dobro vedo, če so vse to naredili!?

Brez programa in zahtev od države ne dobiš ničesar. Zakaj bi se otroci vozili 50 kilometrov daleč, če jim je država dolžna za zagotoviti doma? "Razkošje" v osnovni šoli Fara bodo tako in tako še uživali, saj se petošolci že sedaj vozijo v Faro.

Na odprto pismo ministrstvu za šolstvo in po pogovoru župana na ministrstvu, se je v enem tednu našla začasna rešitev v Osilnici in že pripravljajo načrte za preureditev šolskih prostorov. Pritisniti je potrebno na pravi gumb, da se najde rešitev, ker drugače je prepoved inšpekcije (banalni) izgovor, da se šola zapre.

Zakaj je sploh prišlo do šolske prostorske stiske, ko je bila s prostovoljnim delom Osilničanov zgrajena tako velika šola? Kdo in zakaj je šolo stisnil na slabo četrtno nekdanjega prostora? Kdo je "lastnini" v šolskih prostorih in zakaj so odgovorni v nekdanji kočevski občini to dovolili? Občinske lastnine (šola, občinsko poslopje, turistični center idr) praktično ni več...

Osilniška šola potrebuje ustrezne prostore za otroke, ki morajo dobiti enake možnosti kot vsi ostali. Vendar, s preureditvijo dvorane v dve učilnici (tudi za predšolske

otroke - vrtec) in majhno telovadnico, bodo Osilničani izgubili še zadnji prostor za prireditve - dvorano. Zakaj ne bi preuredili gornje nadstropje stavbe nazaj v učilnice? In kdo je lastnik spodnjih prostorov?

Obstaja še ena možnost, ki pa zahteva skupen nastop Osilničanov, da bi dobila Osilnica svoj "Dom". V njem bi našli svoj prostor tako šola kot vrtec, knjižnica in galerija ter dvorana za različne prireditve. Ali bomo zmogli to uresničiti skupaj s pristojnimi ministrstvi do leta 2000?

Jože Ožura

Cesta do Dragarjev

Marjan Dvornik, državni sekretar za ceste, je z župani štirih občin, Kočevja, Ribnica, Loškega Potoka in Osilnice, 23. oktobra odprl odsek ceste med Borovcem in Dragarji, dolg okoli štiri kilometre. Tako smo občino Osilnico, obmejno in demografsko ogroženo območje, ponovno nekoliko približali ostalim krajem in centru države.

Posebnost tega odseka ceste med Kočevsko Reko in Osilnico je, da poteka po prvem vodovarstvenem pasu, zato so izvajalci med gradnjo to upoštevali. Na trasi niso minirali, cesta pa je posebej prilagojena varstvu in zaščiti podtalnice. Odvodnjavanje je speljano preko plastičnih in betonskih cevi do zadrževalnikov, na brežinah je položena glinena plast, ki preprečuje pronicanje škodljivih snovi ob morebitnih izlitjih cistern. Na nasipih je posebna dvojna ograja, tako da avtomobili tudi ob nesrečah ne bodo škodovali podtalnici.

Pred izvajalci bo prihodnje leto najtežji del gradnje, preboj preko 600-metrške Strme Rebri. Cesta je projektirana tako, da upošteva vsa naravovarstvena merila, da bi neokrnežno naravo čimbolj ohranili. Nekatero osilniško vasi bo prvič povezala po slovenskem ozemlju z notranjostjo države, prav tako pa bo pot iz Kočevja do Osilnice krajša za skoraj 20 kilometrov, kar je za demografsko ogrožene in obmejne kraje izredno pomembno.

Povzeto po Delu

Kaj vse smo letos postorili v občini

Bliža se zima, z njo pa tudi konec leta in čas je, da pogledamo, kaj smo na gospodarskem področju postorili letos v občini.

Kanalizacija

Jeseni je bila dokončana kanalizacijska napeljava v Selih in Osilnici.

V pripravi je načrt za ureditev kanalizacije v Bezgarjih, Ribjeku, Ložcu, Grintovcu, Bosljivi Loki in Mirtovičih.

Biološka čistilna naprava

Ker je inšpekcija zahtevala, da uredimo čistilno napravo v Osilnici, smo se lotili teh del. Biološka čistilna naprava v Osilnici je dokončana in bo dana v obratovanje v kratkem.

Asfaltiranje cest

Asfaltirali smo lokalni cesti Lipica - Malinišče in Mirtoviči - Žaga ter asfaltirali tri krajevne ceste v Ribjeku ob lovskem domu in ob potoku ter v Bosljivi Loki. Preplastili smo tudi regionalno cesto skozi Sela in Osilnico, kjer je bila zgrajena tudi kamnita škarpa ob cesti na pokopališče in asfaltiran dostop do pokopališča.

Javna razsvetljava

V vseh vaseh, razen v Bezgarjih, kjer bo v kratkem, je bila postavljena javna razsvetljava.

Daljnovid

Verjetno so v naši občini posamezne vasi še edine, ki so dobivale še sedaj elektriko iz sosednje države, Hrvaške. Letos je bil zgrajen 20 kV daljnovid na odseku Ribjek - Srobotnik. Tako so vasi Ribjek, Grintovec, Bosljiva Loka in Mirtoviči priključeni na slovensko elektro omrežje.

Osvetlitev cerkve

Osilniško cerkev smo letos osvetlili. Tako lahko obiskovalci tudi ponoči že od daleč opazijo objekt, ki je središče Osilnice.

Prenova cerkve v Ribjeku

Za prenovo cerkve v Ribjeku, ki je kulturno-zgodovinski objekt, je prispevala sredstva tudi občina. S pomočjo občinskih sredstev

je bila obnovljena fasada in urejena notranjost cerkve.

Prihodnje leto naj bi na podoben način obnovili tudi cerkev v Bosljivi Loki.

Ostalo

Občina je financirala tudi ureditev fasade zdravstvene postaje v Osilnici, namenila sredstva za sanacijo javnega vodovodnega omrežja in vgradnjo štirih nadzemnih hidrantov. Naročila je izdelavo in noveliranje strokovnih podlag za zavarovanje pitne vode v občini in pripravila razvojni projekt CRPOV.

Podeljenih 10 štipendij

Lani so bile prvič podeljene občinske štipendije. V letu 1996 je prejelo štipendije pet dijakov oziroma študentov. Tri štipendije so bile podeljene za srednjo šolo, ena za poklicno šolo in ena štipendija za višjo šolo. Za šolsko leto 1996/97 je bilo podeljeno še pet štipendij, tako da občina sedaj štipendira 10 dijakov in študentov.

TV pretvornik

Sredi novembra so stekla pripravljala dela za TV pretvornik na Kostelcu nad Osilnico. Občina bo uredila pristop in postavila temelje za pretvornik, ki ga bo postavila RTV Ljubljana.

Prvemu pretvorniku bosta sledila še dva, ki pa bosta postavljena potem, ko bo ugotovljen domet prvega oziroma drugega pretvornika. S postavitvijo TV pretvornikov bodo uresničena dolgoletna pričakovanja prebivalcev osilniške doline, da bomo lahko gledali slovenski televizijski program in poslušali slovenske radijske postaje.

Vodovod

Občina je naročila tudi načrte za rešitev težav z vodo v Osilnici, Selih, Bezgovci, Padovu, Podvrhu in Zgornjem in Spodnjem Čačiču. Sanirati pa bo potrebno tudi vodno zajetje v Ribjeku za Ložec, Grintovec in Bosljivo Loko.

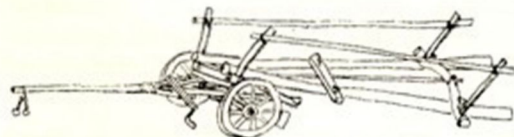

Smuke

Spravilo sena na smukah v našem kraju je edinstven primer daleč naokoli, verjetno tudi v Sloveniji. Stari ljudje so pripovedovali, da so na ta način spravljali seno v sosednji Hrvaški, v kraju Krašičevica nad izvrom Kolpe. Zato bi naše smuke lahko sodile tudi v Tehniški muzej v Bistri.

Nekoč, pred mnogimi leti, se je grof Auersperg Kočevski podal na ogled svoje gosposke, tokrat na južni del, nad Kolpo. Spremljal ga je njegov podložnik, lovec, ki se je pisal Pečaver. Iz Borovca sta se po strmi stezici povzpela na Krokar in nad Loško steno ob Rajfih prispela na Strmo reber.

Bilo je to proti koncu meseca julija, ko so kmetje hribovskih vasi kosili Laze in spravljali seno v dolino. Pa se je spomnil lovec Pečaver in vprašal svojega gospoda: »Gospod grof, ali veste, da nekateri kmetje tu na vašem področju uporabljajo za vsako vožnjo sena nov voz?« »Tega pa res ne vem,« mu je odgovoril grof. »Če želite to videti, vas peljem tu doli v Laze in prepričali se boste.« Grof je takoj privolil in z lovcem sta se po vijugasti stezici spustila na košenico, ki se imenuje Pri koritu. Pravkar sta kmet Ivan in njegov oče Blaž izdelovala smuke. Z voli sta iz doline pripeljala prvi konec voza in na njem pet verig, žrdnik, sedem klinov od brane in posebej za smuke prirejen opleni z ročicama, ki se je pritrtil zadaj na smuke. V bližnjem gozdu sta posekala dve smuki, bukvi, kakšnih 15 cm debeli in 5 metrov dolgi. Prav tako sta posekala žrd, suro in pa nekaj okroglic za v dno voza in ob ročicah. Izdelava smuk je bila prava mojstrovina. Smuki sta se namestili s

tankim delom na prvi konec voza. Spredaj, spodaj za opleni, sta se v smuki s svedrom zvrtili luknji in vanju zabila klina, da smuki nista mogli zdrsniti nazaj. Zadaj, kakšen meter pred koncem, se je na razmaknjeni smuki s klini pritrtil poseben opleni z ročicama. Voz se je v sredi s posebnim zavrtanim polenom še enkrat zbil. V dno voza se je položilo nekaj tankih okroglic, prav tako pa sta se na ročice oplenov z zunanje strani privezala dva drožička. Smuke so bile v dobri uri narejene in pripravljene za nakladanje sena. Vse to si je z zanimanjem ogledal grof in dejal: »Res, za vsako vožnjo nov voz.«

Lazarsko seno je bilo drobno, zato se je pri nakladanju dobro zbito. Spredaj je bil voz nizek, zadaj pa širok in višji, kar je omogočilo lažjo in varnejšo vožnjo po strmi in slabi poti navzdol. Naložen voz se je še dobro požrdil in z opasico povezal okrog in okrog. Vseeno pa vožnja sena na smukah ni bila enostavna. Pot iz Lazov je bila ozka, strma in razdrta od vode. Podobna je bila hudourniškem jarku. Vodila je po pobočju hude strmine Drage. Bilo je nevarno, da vse skupaj zgrmi v skalovito strmino, zato je bilo treba voz večkrat ustaviti in smuke s koli odnašati na zgornjo stran poti. Kasneje se je pot navzdol prevesila po taki strmini, da je bilo treba zavirati tudi prvi konec voza, saj bi sicer do 600 kilogramov težko breme povalilo pred seboj živino in človeka, ki jo je vodil. Zadaj pa je bilo treba voz za žrd zadrževati, da se ni prevrnil. Kljub temu pa se je to pogosto zgodilo.

Ko je voz prispel v dolino in so ga razložili, so smuke razstavili. Postopek so ponovili tudi do trikrat na dan.

Kdor ni imel vprežne živine in ni bil več izdelovanja smuk, je moral sam s svojo družino, pogosto pa tudi s pomočjo sosedov, seno znesti na hrbtu z Lazov. To pa je bila prava kalvarija. Butare so bile težke do 50 kilogramov, ljudje pa so jih bosi nosili po strmi kamniti poti.

Posebna zanimivost in veselje je bila košnja sena v Lazih. Od 3 do 7 koscev, kolikor je pač imela kakšna kmetija košnje, se je zbralo zjutraj še po temi. Za zajtrk so bili koruzni, tokrat zabeljeni žganci z belo kavo. Gospodar je za malico s seboj vzel koruzni kruh in nekaj prekajene svinjine, včasih tudi malo žganja. Po eni uri hoje v strmino so prišli v Laze. začelo se je svitati

in košnja se je začela. Kosci so bili ves čas dobro razpoloženi. Smejali so se in se šalili, včasih pa je bilo slišati tudi glasno vriskanje. Majhna rumena travica se je bolj težko kosila, zato so morale biti kose dobro sklepane in nabrušene. Opoldne je gospodinja na glavi prinesla težak jerbas in v njem vse dobrote, kar jih je premogla domačija, kajti kosci so morali biti dobro postreženi. Veljal je pregovor: «Kakor se koscu streže, tako mu kosa reže.»

Zelo živahno je bilo tudi naslednje dni po košnji. Otroci so raztresali redi, grabljice so grabile, vsi skupaj pa so seno spravljali v ograbke in kopice. Seno je lepo dišalo, kajti sestavljale so ga razne zdravilne planinske rože in živina ga je zelo rada jedla.

Danes so na te dogodke na žalost ostali le spomini. Lazi so se zarasli, pot v dolino pa je komaj še vredna imena.

Le Kolpa in Čabranka spodaj se ne zmenita za to. Njuno rahlo žuborenje se še zmeraj sliši na obronke Lazov, drugo pa počasi tone v pozabo.

Tone Žagar

Iz šolskih klopi

Tokrat ponovno objavljamo nekaj otroških spisov. Ker časopis čez poletje ni izšel, so nam ostali za jesen. Otroci so že nekoliko starejši in v višjih razredih, spisi pa jim bodo v spomin na preteklo leto.

Bližajo se počitnice

Ko bodo počitnice bom šla v Čateške Toplice in se bom veselila. Učila se bom plavati in skakati. Spuščala se bom po toboganu. Ko se bodo počitnice končale, se bom vrnila v Osilnico.

Freja Kladnik - mala šola

Kmalu se bodo začele počitnice. Med počitnicami bom šla k teti. Kopala se bom v morju. Tam se bom igrala z bratrancem. Ko bom prišla domov, bom šla nabirat gobe. Pomagala bom mami. Pomivala bom posodo in pospravljala stanovanje. Časa bom imela tudi za igro. Tudi na šolo ne bom pozabila. Brala bom knjige. Počitnic se zelo veselim.

Ana Štimac, 1. razred

Kmalu bo konec šolskega leta. Začele se bodo počitnice. Vsi smo veseli. Šli bomo na morje. Veliko bomo plavali in se sončili. Imeli se bomo lepo. Igrali se bomo na peskovniku, na gugalnicah in na toboganih. Na počitnice bom šla tudi k babici. Imam veliko prijateljev. Komaj čakam počitnice.

Tanja Žagar, 1. razred

Prvi maj je praznik vseh delovnih ljudi. Pri nas je to tudi občinski praznik. Vsepovsod visijo zastave. Na Kolpi je bilo mednarodno tekmovanje v kajaku. doma smo bili skoraj deset dni. Bil je lepo. Veliko sem se igral s prijatelji. Malo sem se učil. Vozil sem se na kolesu z bratrancem. Prazniki so hitro minili in spet je vse po starem.

Zoran Štimac, 2. razred

Pohod na Loško steno

Šestnajstega avgusta ob 9. uri smo se zbrali pri Katjini hiši. Odpravili smo se na izlet na Loško steno. Pohod je organiziral Katjin oče Miran.

Bilo nas je štirinajst. Z avtomobili smo se odpeljali do Zgornjega Čačiča, naprej pa smo šli peš. Na gozdno pot je prvi stopil Janez iz Kočevja. Za njim smo hodili lepo in počasi vsi drugi. Nosila sem velik nahrbtnik. V njem sem imela dva velika sendviča, sokove in sladkarije. Na poti na Loško steno smo nabirali rožice, poslušali krokarje in se ustavljali, da bi se malo posladkali. Končno smo prišli do velike jase pri Loški steni. Tam smo nahrbtnike vrgli na jaso in odšli na veliko skalo. Z nje smo gledali z daljnogledom v dolino Kolpe. Potem smo šli na vrh Loške stene. ko smo prispeli, smo se slikali, malo odpočili in se vrnili na jaso.

Potem smo odšli proti domu. Prišli smo do Čačiča in se odpeljali v Osilnico h Kovaču na pijačo. Ob 16. uri smo prišli domov v Bosljiivo Loko. Še bi šla na tako lep izlet.

Kristina Frbežar, 12 let

Konec

Danes, ko nisem imela kaj početi, sem razmišljala o koncu vsega v življenju. Pravzaprav ne vem, kako sem prišla na to misel, ampak najbrž je to zaradi konca, ki se neizbežno bliža. Ne mislim na konec filma, zgodbe, pesmi ali življenja, mislim na konec še enih poletnih počitnic.

Vsaka stvar v življenju, ki se začne, se nekako tudi konča. Dolgo sem iskala stvar, ki se nikoli ne konča, pa je bilo moje iskanje zaman. Pomislila sem še na ljubezen... ali se ljubezen kdaj konča?

Ne, če je večna; ampak kdo še verjame v večno ljubezen? Misel na konec me žalosti in zato bom spet začela z začetkom, ki je ponavadi bolj vesel kot konec.

letošnje počitnice so se zame začele z mojim rojstnim dnevom, saj je to tudi zadnji dan šole. S prijateljicami smo se z vlakom odpravile v Portorož in tam preživele dva prekrasna dneva. Prvi dan smo plavale in se sončile, noč preživele v discu, naslednji dan pa smo večinoma počivale na plaži. Doma se je zabava nadaljevala, saj smo morali proslaviti moj rojstni dan. Noč zabave je hitro minila in spet je prišel konec. Prišel je čas, da grem v Bosljivo Loko in tam preživim nekaj dni. Prve dni je bilo malo dolgočasno, potem sem šla vsak dan v Osilnico in postalo je kar zabavno. Morda bi bilo še naprej, če ne bi spet prišel konec. Odšla sem domov, da se pripravim za na pot v Ameriko. Z mami sva hodili po nakupih, prali in likali in še prehitro je prišel dan odhoda. Poslavljanje in potem dolg let do Kalifornije. Tam sem preživela tri prekrasne tedne, spoznala veliko mladih z vsega sveta in ugotovila, da so Skandinavci res lepi fantje. Boljše imamo samo še v Osilniški dolini. Videla sem veliko novih stvari, kot je na primer puščava, se srečala na blizu s kar nekaj novimi živalmi, kot je kit ubijalec, morski pes, zelena mamba, velikanska kača, dolga okoli 3 metre in še in še.

Bila sem tudi v Los Angelesu, kjer smo obiskali Disneyland in si ogledali Hollywood. Na žalost nisem srečala nobenega filmskega igralca. Bilo je lepo in nepozabno, toda spet je prišel ta neizbežni konec.

Sledil je dolg let domov, potem teden počitka in spet pot do Bosljive Loke.

Tokrat je šla z mano tudi moja prijateljica in sošolka Sabina. Dnevi so hitro minevali, ne pa tudi noči. Oživelimi smo šele, ko se je sonce skrilo za gore. Spet je v zabavi minil teden in Sabina je šla domov. Jaz sem ostala še naslednji teden in moram priznati, da mi ni bilo dolgčas, saj so bili tu moje prijateljice in prijatelji, zaradi katerih je Bosljiva Loka tako zanimiva. S starši smo se odločili, da se povzpnejo na Loško steno in to smo v petek tudi storili. Pot do Loške stene je bila v zadnjem delu kar težavna, vendar smo zaradi prečudovitega razgleda na deželo Petra Klepca pozabili na utrujenost. V soboto je dolino razveselil še en dogodek, in sicer krst helikopterja in v večernih urah seveda veselica. V nedeljo je spet prišel konec in to je bil edini konec, do sedaj opisanih, ki me je spravil v jok. Vsi so odšli domov in ostala sem sama. Rada bi šla domov, toda konec kar noče in noče priti. Rada imam to dolino in upam, da nje ne čaka kakšen žalosten konec. KONEC.

Tina Klavora

Holandska poroka v Osilnici

V ponedeljek, 17. junija, se je v Osilnici poročil mlad holandski par, Linda Groenveld in Herben Rodts. Oba že dolgo hodita v naše kraje in sta jih tako vzljubila, da sta se želela poročiti tukaj.

Zala nevesta in ženin sta se do sedeža občine pripeljala v kočiji. Bilo je lepo, ker je bilo vse tako domače in naše: harmonika, petje in ljubke deklice, ki so nevesti poklonile rože z domačih vrtov.

Lindini in Herbenovi številni sorodniki in prijatelji, ki so prišli v Osilnico, se bodo gotovo radi spominjali te svatbe, ki je tako drugačna kot v Holandiji.

Lindi in Herbernu želimo srečno pot v skupno življenje in da bi se še velikokrat vrnili v Osilnico.

Piknik v dolini ob Kolpi

Podjetje TR3, ki upravlja poslovno stavbo na Trgu republike 3 (stolpnica bivše Iskre), vsako leto priredi za svoje najemnike manjše presenečenje, ki služi medsebojnemu spoznavanju vseh, ki delajo v stolpnici, in s tem prispeva k bolj sproščenemu delovnemu vzdušju.

Direktor podjetja, moj stari znanec, me je nekega dne pobaral, ali vem, da bo letošnje presenečenje obisk Kolpske doline. Seveda sem bil nad tem navdušen, gospod pa presenečen, ko sem mu povedal, da jaz nisem samo iz Kočevja, ampak se čutim tudi Osilničana, saj od tu izvira rod mojega očeta.

Takoj sem mu tudi obljubil, da bom na dveh ali treh straneh opisal pot od Ljubljane preko Kočevja do Osilnice, da bodo vsi, ki se bodo piknika udeležili, dobili nekaj informacij o naravnih in kulturnih znamenitostih, ki jih ob tej poti kar mrgoli.

Dne 1. junija 1996 smo se nekateri zbrali ob omenjeni poslovni stavbi v Ljubljani in z avtobusom krenili ob 8. uri proti Kočevju. Drugi so se na pot podali s svojimi avtomobili. Imeli smo prekrasno vreme, zato je bila pot zelo zanimiva, razgled odličen, kraji, skozi katere smo potovali, pa za večino potnikov kar precej neznani.

Med vožnjo smo pozornost posvetili gradu Turjaku, nato krajem in pokrajini do Kočevja. V Rašci smo se spomnili Primoža Trubarja, v Velikih Laščah pa Frana Levstika. Seveda je bilo govora tudi o drugih pomembnih možeh te pokrajine, ki jih ni bilo tako malo.

Zanimivo je bilo tudi Kočevje, ki ga večina skoraj ni poznala. Za trenutek smo se celo ustavili, da smo si iz doline lahko ogledali del gozda nad Dolgo vasjo, kjer je nekoč stal grad Friedrichstein. Zares pa se je začelo, ko se je cesta spustila po Colnarskem klancu proti Kostelu in naprej proti Fari. Vsi potniki so bili očarani nad pokrajino in kanjonom Kolpe. Seveda je bila poseben užitek vožnja po cesti od Petrine naprej, večina je namreč za cesto vedela, ni pa si znala predstavljati, da v Sloveniji obstaja še en kotic, ki je tako neomadeževan z industrijo, odplakami, prometom in drugimi pridobitvami moderne civilizacije. Pokrajina se je vsem zares globoko vtisnila v spomin.

Spotoma sem jim opisal zgodovino teh krajev od Turkov pa do danes, pri tem sem si obilno pomagal z informacijami, ki so bile objavljene prav v tem glasilu. Naj omenim, da so potniki zvedeli kar precej o krajih ob Kolpi, o tem, kako ljudje sedaj tam živijo, kako je bila zgrajena nova cesta, o cerkvi in njenih slikarjih v Ribjeku in o sedanjem trenutku sožitja s prebivalci na drugi strani Kolpe.

Približno ob enajsti uri smo prišli v Osilnico in se namestili v gostilni pri Kovaču. Pogostili so nas z odličnim divjačinskim golažem, nato pa so nas fantje pod vodstvom Lojzeka s Hrvatskega odpeljali do starih malnov, kjer smo posedli v čolne in »odraftali« po Kolpi. Večina je bila prvič na raftingu, zato je bil to zares nepopisen doživljanje, posebej, ko smo nekateri popadali v kar mrzlo Kolpo. Med vožnjo smo si dali duška tudi z veslanjem in škropljenjem drugih posadk, tako da je vožnja do Bosljive Loke minila, kot bi trenil.

Po vrnitvi na Sela smo se krepko podprli in začel se je turnir v tenisu, nekateri so kolesarili, nekaj pa jih je odšlo na sprehode vse do Čabranke. Vse popoldne smo nato preživeli v čudovitem vremenu ob dobri pijači in jedachi.

Ko je prišel zvečer trenutek odhoda, so bili vsi udeleženci piknika nadvse zadovoljni in ni ga bilo, ki ne bi prisegel, da se bo v te kraje ponovno vrnil, saj nihče ni pričakoval tako lepih krajev le 100 kilometrov iz Ljubljane.

Povedati moram, da so bili med udeleženci piknika diplomati veleposlaništva Velike Britanije in Evropske unije, francoske banke Societe Generale, italijanskega koncerna Agip, svetovno znanega podjetja 3M, seveda pa je bilo največ Slovencev, in sicer iz Nove Ljubljanske banke, LB Leasing, LB Hipo, LB Trading, Centralne tehnične knjižnice in še iz nekaterih drugih podjetij, katerih poslovni prostori so v TR3.

Ob koncu naj ugotovim, da je bil opisani piknik zares lepa predstavitev doline Petra Klepca. Upam, da bo takih obiskov čim več in da bo ta pokrajina tudi v naprej ostala tako čarobna, kot takrat, ko smo jo zapustili.

Borut Ožura, Ljubljana

Izhodišče avanture - Rudno polje

Županova - in moja - hoja na Triglav

Čudno, res zelo čudno se včasih usoda poigra s človekom in ga zapelje v dejanja, o katerih še trenutek prej ni niti razmišljal.

Ako bi mi kdo konec julija, ko sem prebral članek o svečani seji občinskega sveta občine Kranjska gora na Kredarici in polemike o tem, kdo bo tja prišel peš, in koga bo peljal helikopter, omenil, da bom tudi sam, deležen časti, biti na tej seji, bi ga najprej vprašal, »če je nore gobe jedel«.

Tu pa se vtakne vmes svoje vrste usoda, in v začetku avgusta me Anka, osilniška »mami županja«, povpraša, če bi njenega Toneta, župana najmanjše slovenske občine, pospremil do Kredarice, kamor ga kranjskogorski župan Kotnik vabi na sejo in vse ostale prireditve ob 100-letnici doma na Kredarici. Dolgo nisem niti premišljeval, saj je bil izziv prevelik in dahnil sem usodni »da«, s katerim sem prevzel skrb za varnost in dobro počutje našega župana, svojim nogam pa podaril približno sedemnajst ur hoje in ne vem koliko kilometrov alpskih razdalj.

6. avgusta ob tretji uri, ko so se mladi vračali z zabave na bregu reke Kolpe, ko so po dolini pričeli prepevati petelini, se je županov Nissan ustavil v Bosljivi Loki, kjer sem se s trem, nekoliko zaspanim (Tonetu, Mladenu in Nedeljku) pridružil še jaz s svojim nahrbtnikom. Nekaj minut pred četrto sta se nam v Kočevju pridružila še »alpski vodič« Milan in njegov sin Marko. S tem je bil Nissan poln, nevarno prazen pa

Na poti do Vodnikove koč

je bil rezervoar za gorivo, tako da smo že sklepali stave, ali se bomo do prve črpalke na ljubljanskem barju pripeljali ali pa bomo nogam že privoščili lažji kondicijski trening v obliki rinjenja vozila do črpalke. Očitno pa nas ima sreča rada, saj smo se do črpalke pripeljali z zadnjimi kapljicami nafte, napolnili rezervoar in odbrzeli proti Rudnemu polju - izhodišču naše avanture.

Ura še ni bila šest, ko smo si privoščili še osvežilni požirek, optali nahrbtnike in strumno, mimo vojaškega tabora na Rudnem polju, odkorakali proti Kredarici.

Na pogled je stvar zelo enostavna, vendar je bilo treba že pod vodnikovo koč nogam nameniti kratek počitek, želodcem in duši pa majhen zalogaj in požirek. In potem zopet »ena-dva-ena-dva« do Vodnikove koč, kamor smo prispeli ob 9. uri in kjer se je župan ob čarobni besedi jota tudi prisrčno nasmejal. Privoščil si je krožnik te odlične jedi, ostali pa hrano vsak po svojem okusu in po kar dolgem postanku zopet »ena, dva«. Še krajši postanek na poti, za požirek in manjši prigrizek, in pogled na uro nam pove, da smo blizu Kredarice. Tedaj pa, ko črpamo še zadnje atome moči in nog, se iz doline pripodijo črne gmote, iz katerih se običajno rodi nevihta, vendar pa je tudi tokrat sreča na naši strani in mokri samo od svojega potu se ob natančno 13. uri ustavimo na Kredarici.

Po posvetu s poznavalci gora se odločimo, da vrha tega dne ne bomo napadli, saj so ocenili, da so vremenske razmere preslabe, zato smo se odločili za sprostitev in počitek pred večernimi obveznostmi. Ogledali smo si še kapelo in novo postavljeni smerni kamen na Kredarici in

že je "bila ura čas" za protokolarne obveznosti. Udeležili smo se proslave ob 100-letnici doma na Kredarici, svečane seje občinskega sveta, na kateri je po spominskem darilu (4) župan Tone spregovoril tudi nekaj pozdravnih besed in na koncu prijatelje iz Kranjske gore povabil, da nas 17. avgusta obišejo. Župan Kotnik in člani občinskega sveta so vabilo z veseljem sprejeli in nas tudi že obiskali. Kot sta poudarjala oba župana, nas mora družiti predvsem prijateljstvo, zato srčno upam, da bo takih obiskov in tudi izletov občanov v prihodnje še več.

Po večerni maši so se člani odprave odpovedali ponočevanju, saj je nad njimi visela odgovornost, osvojiti točko na višini 2864 metrov, ki ji po domače rečemo Triglav.

Naslednji dan, ko sonce še ni pokazalo svojega obličja izza vršacev, smo že lezli po klinih in jeklenicah proti Malemu Triglavu, z vrha katerega sem nato naredil posnetek vzhajajočega sonca, ki je, kljub meglam v dolini, napovedovalo lep dan. Ob 7. uri, dne 7. 8. 1996, je župan osvojil vrh Slovenije in si s tem (5) prislužil nagrado, ki pripada vsakomur, ki se prvič povzpne na Triglav. Z vrvjo po zadnji plati je po tri udarce, tako njemu kot Mladenu in Nedeljku, podelil Marko, najmlajši član odprave in s tem so postali "krščeni" člani številne družine, ki se je že povzpela na Triglav.

Kmalu za nami je na vrh prišel tudi Kotnik, ki s "krstom" našega župana ni bil zadovoljen in ga je hotel (6) ponovno krstiti še sam, vendar sem ocenil, da bi njegov krst "našega Toneta" za nekaj časa onesposobil za hojo, zato sem ga z majhno ukano "ukradel" in odpeljal proti Malem Triglavu, od koder se nam je nasproti že vila nepretrgana kolona gornikov.

Med 9. in 10. uro še zajtrk in nato ponovno optanje nahrbtnikov, dogovor za traso povratka in start. da pohod ne bi bil preveč enoličen, smo se podali v dolino mimo Planike in nato po že znani trasi v nasprotno smer.

Noge trpijo, razdalja od Kredarice se veča, manjša pa se razdalja do Rudnega polja, ki je nekaj pred 17. uro enaka nič, kar pomeni, za tiste slabše poučene, da smo prišli do županovega Nissana. Nato pa, največji balzam za noge, sezuvanje gozdarjev, vkrcavanje v avto, naporna vožnja proti

Na Kredarici

Kočevju, večerja na Jasnici in ob 10. uri zvečer župan v svoji gostilni od svojcev in številnih gostov sprejema čestitke ob enem izmed svojih podvigov.

"Materi županji" ga predam živega in zdravega, čeprav nekoliko utrujenega, in s tem je moja naloga, za katero sem dobil celo nove "pumparice", končana, v celoti pa sem jo izpolnil v tem trenutku, ko zaključujem članek o Županovi in moji hoji na Triglav, kar pa seveda ne pomeni, da sem pozabil na ostale člane odprave. Naslov je pač samo naslov in začetek nečesa.

Miran Klavora

Ob 7. uri na vrhu

Osilnica in dolina v preteklosti

KMETIJE IN PODLOŽNIKI (nadaljevanje iz prejšnje številke). Nekaj besed bi tokrat namenili delu in življenju konec 15. stoletja. Kmetijstvo, predvsem poljedelstvo, je bila najpomembnejša gospodarska panoga. Obdelovalnih površin je bilo manj, kot jih je danes, saj se je krčenje nadaljevalo vse do 19. stoletja. V tistem času je bilo v navadi natriletno kolobarjenje s praho. Polje so razdelili na tri dele, in sicer tako, da sta bila dva dela obdelana, tretji del je ostal celo leto neobdelan, v prahi. En del polja so zasejali jeseni, da je rodilo ozimno žito (pšenica, rž), drugi del je bil namenjen zgodnji spomladanski setvi jarega žita (ječmen, oves) ali so posadili fižol, bob ali drugo. Iz urbarja lahko zvedo, da so v tistem času gojili vrsto žit (rž, pšenico, ječmen, proso, oves), stročnice (grah, fižol, bob) čebulo, česen, korenje, repo, redkev, zelje in še kaj. Posebnih krmilnih rastlin niso gojili, zato tudi še ni bilo prave hlevske živinoreje. Živina je bila od pomladi do pozne jeseni na prostem in se pasla kot skupna vaška čreda na skupnih soseskih pašnikih. Za pašnike so uporabljali tudi njive, tiste v prahi kot tudi strnišča. Izkoristili so pač vsakršno možnost za pašo živine, ki je ob tem tudi pognojila polja.

Takšen način obdelave polja je zahteval od vaške skupnosti skupno obdelavo polja in posameznik ni mogel izbirati, kje bo kaj sejal ali sadil. O tem je odločala vas kot celota (vaška večja). Ostalo polje je bilo ograjeno, da živina ni naredila škode. Seveda so bile izjeme, samotne kmetije, ki so nastale kot zametki kasnejših naselij in se niso držale ostalih kmetij.

Tudi sadjarstvo je bilo razvito in pri tem ne smemo pozabiti na čebelarstvo, saj so med uporabljali za marsikaj, predvsem pa kot sladilo, ker sladkorja še niso poznali. Kot drugod po Sloveniji, so tudi na Kočevskem in dolini gojili lan. Uporabljali so ga kot osnovno surovino za zelo razširjeno platnarstvo, njegovo seme so uporabljali za olje.

Poljedelsko orodje se je izpopolnilo, čeprav je na kamnitih tleh še prevladovalo delo z motiko, kar lahko zvedo iz kmečkih pritožb leta 1613 (Georg Widmer, *Urkundliche Beitrage zur Geshichte des Gottscheerlaendchebs*, stran 121). Ob motiki so uporabljali plug, ki je bil še delno lesen (naš stari izraz za plug je "drevo"), brano, pa seveda kose, srpe, lesene vile, grablje, cepec...

Vprežne živine si ni mogel vsakdo privoščiti in zato je bila razvita sosedska pomoč, ki se je ponekod ohranila do danes.

Kmečki domovi so začeli spreminjati svoj zunanji in notranji videz, kar je bila posledica uveljavljanja novih poljedelskih obdelovalnih načinov, ki so zahtevali nove prostore znotraj in zunaj doma. Pod pojmom dom razumemo tako pokrit prostor, ki je namenjen za stalno prebivanje družine, kot tudi tisti del gospodarskih prostorov, ki so združeni v hiši pod eno streho. Prostor s kuriščem (ognjišče) je imelo osrednjo vlogo v kmečkem domu in je vplival na nadaljnji razvoj doma. Še dandanes ponekod rečejo glavnemu stanovanjskemu prostoru s pečjo (ognjiščem) hiša, ki se ji postopoma pridružijo še drugi bivalni prostori (kamra, izba, štibla...) Tudi gospodarski prostori so se povečali z uvajanjem hlevske živinoreje, saj je bil potreben prostor za živino (hlevi, staje, svinjaki...), za krmo (seniki, kozolci, kašče, listnice...) ali za orodje idr.

Domovi so bili večinoma leseni, kriti s slamo še v 17. stoletju (o tem poroča Valvasor v svoji *Slavi Vojvodine Kranjske*). v hiši je poleg ognjišča nekaj posode, ki jo je gospodinja potrebovala za kuhanje na odprtem ognjišču in lesen jedilni pribor ter skleda ali skodelice. Zraven je seveda sodila miza s klopni in morda še kakšen stol. Ležišča so bil skromna, postlana s slamo, pokrivali pa so se s kocem ali kožami. Garderobnih omar ni bilo, saj so imeli praznjo obleko spravljeno v skrinji, ostalo pa na sebi.

Jesen je napovedovala zaključek del na polju in tudi oddajo dajatev zemljiškemu gospodu. V kočevskem gospostvu so morali podložniki oddati dajatev v žitu 8 dni pred sv. Mihaelom (21 september). Dan pobiranja davščin jim je naznanil imetnik gospostva ali njegov oskrbnik. Župan je moral priti s svojimi sovaščani po določenem vrstnem redu na določeno mesto. Denarne služnosti, davek in nalože so morali podložniki kočevskoreškega urada plačati v času podeželskega sodišča, nekaj dni po sv. Martinu (11. november). Ostali podložniki kočevskega gospostva pa so to plačali 14 dni pred ali po sv. Martinu (28. oktobra ali 25. novembra), medtem ko so meščani Kočevja plačali svoje obveznosti 8 dni pred ali po sv. Gregorju (4. ali 20. marec).

(nadaljevanje prihodnjic)

Jože Ožura

Ples za galerijo

Civilno gibanje je v svoj načrt dela letos zapisalo tudi izgradnjo likovne galerije v Osilnici. To je sicer dolgoročen načrt, ki pa smo ga pričeli že uresničevati. Denar za izgradnjo bomo zbirali s prostovoljnimi prispevki in donacijami. Zbiranju sredstev za galerijo bo namenjen tudi ples, ki bo 30. novembra na Jasnici.

Cena vstopnic, v katero bo vključena večerja in ples, bo sicer višja, kot za običajni ples, vendar računamo, da bo okoli polovica denarja, zbranega z udeležbo na plesu, namenjena za galerijo.

Slikarji in kiparji Stane Jarm, Janko Orač, Jože Kotar, Brane Praznik in župan občine Osilnica so Civilnemu gibanju podarili dela (slike), ki jih bomo ta večer prodali na dražbi. Izkupiček bo prav tako namenjen gradnji galerije.

Vsi, ki želite plesati in prispevati za galerijo v Osilnici pridite, pridružite se prijateljem in znancem iz osilniške doline.

Novi župnik

Naša fara je sredi avgusta dobila novega župnika, gospoda Jožeta Brileja. Prišel je iz Novega mesta, kjer je bil v šmihelski cerkvi kaplan. Že takoj po svojem prihodu je sodeloval na proslavi v počastitev 50-letnice Lovske družine Osilnica. Blagoslovil je helikopter slovenske vojske, ki so ga poimenovali po junaku iz naše doline, Petru Klepcu, blagoslovil je nov odprti lovski dom v Ribjeku in prenovljeno cerkvicco Sv. Egidija v Ribjeku, kjer je imel tudi mašo.

Novemu župniku želimo, da bi se v naši dolini dobro počutil.

Ta lep posnetek je naredil g. Jože Mrle iz Ložca, ljubitelj planin, ki je tudi za Petruvu pripravil lepo razstavo svojih uokvirjenih fotografij in s tem prispeval k predstavitvi naših krajev. Veseli smo njegovega sodelovanja.

Miklavž

Izvedeli smo, da Jože Janeš skupaj z našim župnikom že pripravlja praznovanje Miklavža. Ta praznik naj bi letos praznovali po starih segah in običajih. Na pomoč bomo priskočili tudi člani Civilnega gibanja.

Telefonske govorilnice

Telekom je septembra namestil v občini pet javnih telefonskih govorilnic. Po ena je v Papežih, Selih, na Grintavcu, v Bosljivi Loki in pri Goršetu ob mostu. Govorilnice so dobrodošla pridobitev za tista gospodinjstva, ki telefonov nimajo, pa tudi za turiste.

Izdajatelj: Civilno gibanje za osilniško dolino, Osilnica

Uredniški odbor: Stane Jarm, Jože Ožura, Olga Lenac, Mirjana Šercer, Katja Štimac - odgovorna urednica

Priprava in tisk: Tiskarna Kapušin, Krasinec

Časopis izhaja v nakladi 400 izvodov in ga dobe občani brezplačno

Žiro račun: 51300 - 621 11006/05
1320114 - 858250